

AUTEUR: STÉPHANIE STAÏESSE

GENTSE “WELZIJS- BAROMETER” KRIJGT VORM VIA SIGNALEN UIT DE PRAKTIJK

IN DE SCHOOT VAN HET LOKAAL WELZIJSBELEID (VROEGER LOKAAL SOCIAAL BELEID) ONTSTOND IN 2007 EEN WERKGROEP SIGNALEN. In deze werkgroep zetelen verschillende Gentse welzijnsorganisaties en -diensten: CAW Oost-Vlaanderen, IN-Gent, KRAS vzw, OCMW Gent, Samenwerkingsverband Huis van het Kind, Wijkgezondheidscentra, TOPunt vzw, Gezondheidsdienst, vzw Jong, Samenlevingsopbouw Gent vzw, Dienst Outreach Stad Gent en Welzijnsoverleg Regio Gent.

Hun taak is om signalen uit de praktijk te registreren, te analyseren en te bundelen, en samen met het (lokale) beleid tot veranderingen te komen. Ook via Samenlevingsopbouw Gent vzw zijn door bewoners signalen meegegeven. Ondertussen maakte de werkgroep 4 signalenbundels en zijn er actiepunten uitgewerkt. Hoog tijd dus om een aantal signalen nader te bekijken en na te gaan hoe dit alles in z'n werk gaat.

NIET ZOMAAR SIGNALEREN

Iedereen komt in de praktijk wel eens iets tegen waarvan je denkt: “dat is toch niet mogelijk, dit zou toch niet (meer) mogen bestaan”, maar dat maakt van dit probleem niet automatisch een structureel signaal. Toen de werkgroep in 2007 ontstond was haar eerste taak dan ook om duidelijk te omschrijven wat er met een structureel signaal bedoeld wordt. De werkgroep kwam tot de volgende definitie: “Een structureel signaal is een persoons- en situatie overstijgend probleem, knelpunt, tekort en/of behoefte dat in contact met de doelgroep en aanverwante sectoren regelmatig terugkomt en dat een structurele component omvat. Een signaal is een teken om iets te doen of te laten”. Een signaal is dus geen eenmalige melding, klacht of hulpvraag, het gaat om zaken die continu voorkomen en waarbij een interventie nodig is.

▶▶▶

►►► Binnen elke partnerorganisatie werd een interne signalenprocedure opgestart en een signaalcoördinator aangesteld zodat de signalen overal op een gelijkaardige manier worden geregistreerd. Na interne toetsing wordt het signaal besproken binnen de werkgroep. Als het signaal door de verschillende organisaties en sectoren aan tafel erkend, herkend en gedeeld wordt spreekt men over een breed gedragen intersectoraal signaal, en kan het opgenomen worden in een signalenbundel.

In 2009, 2010, 2011 en 2014 kwamen zo'n signalenbundels uit. Ze zijn ruim verdeeld bij lokale en bovenlokale diensten, organisaties en beleidsmakers als bij private actoren (bvb. Eandis) die voor oplossingen kunnen zorgen.

Vroeger werden signalen uit de praktijk lukraak opgenomen in jaarverslagen van diverse organisaties. Elke organisatie kon dit in de eigen sector doorgeven, maar vaak stopte het daar.

Door de huidige samenwerking en het systematisch bundelen zijn een aantal evoluties in Gent merkbaar: zo groeit de groep van "niet-beschermde", ziet men bepaalde (nieuwe) groepen plots opduiken, verhoogt de druk op de hulpverlening, is de impact van de economische crisis voelbaar en groeit de vermaatschappelijking van de zorg. De signalenbundel geeft een duidelijk beeld van de gaten in het systeem. Het is als het ware een foto van het welzijn van de Gentse burgers of beter gezegd een welzijnsbarometer. Een appél aan het adres van de lokale, bovenlokale

en private beleidsmakers om tot structurele oplossingen te komen, een open uitnodiging tot dialoog en samenwerking met de welzijnssector en een belangrijke aanvulling op het cijfermateriaal.

OPVOLGING

Een permanente opvolging van de signalen is onontbeerlijk. Omdat dit bij de eerste drie signalenbundels te weinig gebeurde, koos men in 2013 voor een regelmatig aanpak. Het Lokaal Welzijnsbeleid is nu opgedeeld in de verschillende domeinen: wonen, werken, leren, zorg/gezondheid, vrije tijd en leefbaarheid. Aan het hoofd daarvan staat een regisseur die het thema en de verschillende beleidssignalen opvolgt. Om de zes maanden organiseren ze een regisseursoverleg. De opvolging van de signalenbundel staat expliciet op de agenda.

Een stafmedewerker van het Welzijnsoverleg Regio Gent volgt de signalen op, zorgt voor dialoog en campagnes, laat verschillende sectoren samenwerken, attendeert het beleid op gemaakte afspraken en zorgt ervoor dat signalen op de (politieke) agenda komen.

Deze nieuwe manier van werken is een verbetering. Aan de helft van de signalen uit de bundel van 2014 wordt momenteel gewerkt.

VOLSTAAT DIT?

Oplossingen zoeken voor structurele maatschappelijke problemen is een intensief proces. Niet alle problemen zijn op korte termijn oplosbaar. De realisaties zijn soms minimaal en ontoereikend, maar vormen vaak een eerste stap naar een verbetering in de praktijk. Sommige oplossingen draaien proef en over een aantal problemen worden ronde tafelgesprekken georganiseerd. Er zijn nog veel signalen die wachten op een structureel antwoord. Er is dus nog veel werk aan de winkel, maar dat signalen in Gent de laatste jaren systematisch, gemeenschappelijk en onderbouwd aangekaart zijn, is, in combinatie met de vernieuwde regelmatig aanpak, een stap vooruit.

We hopen dat de goede samenwerking die naar aanleiding van deze vier signalenbundels is ontstaan kunnen verder zetten, zodat we op een constructieve manier problemen aan de kaak kunnen blijven stellen en het beleid verder attenderen op hun verantwoordelijkheid bij het zoeken naar en realiseren van oplossingen. Uiteindelijk komt dit alles ten goede aan het welzijn van alle Gentse burgers.

Samen blijven signaleren en ageren is de boodschap, zodat de grondrechten van alle Gentenaars gegarandeerd zijn.

De verschillende signalenbundels en meer informatie: <http://www.beleidssignalen.bel>.

STAND VAN ZAKEN: **SIGNAAL VS. PRAKTIJK**

De meest voorkomende signalen gaan over onvolkomenheden in de dagelijkse werking of regelgeving, afstemming tussen verschillende organisaties en diensten, toename van risicogroepen en gebrek aan informatie.

We onderzoeken een aantal signalen die vanuit Samenlevingsopbouw Gent vzw naar voor zijn gebracht. Is er al iets mee gebeurd? En zo ja, wat dan juist? Deze info ontvingen we van Michèle Van Elslander, stafmedewerker bij Welzijnsoverleg Regio Gent.

SAMENWONEN MET VERVANGINGSINKOMEN WORDT ONTMOEDIGD (2014)

Door de hoge huurprijzen en schaarste op de huurmarkt kiezen steeds meer mensen om samen een woning te huren. Vooral bij mensen met een vervangingsinkomen geeft dit problemen omdat ze daardoor een aanzienlijk deel van hun uitkering verliezen. Zo kent het OCMW aan samenhuizers geen leefloon als alleenstaande toe of verliezen ouderen die in een groepswoonproject wonen een deel van hun pensioen. Solidair samenwonen is voor mensen met een laag inkomen vanuit financieel en sociaal oogpunt nochtans onontbeerlijk.

In 2015 startte het project "Hospitawonen+" waarbij 55-plussers een kamer kunnen verhuren aan een lage prijs en daarvoor begeleiding krijgen van Stad Gent en OCMW Gent. Binnen het project kunnen nu ook leefloners als huurder intekenen en het statuut en dus ook de uitkering als alleenstaande behouden, mits enkele klussen voor de 55-plusser worden uitgevoerd.

PRAKTIJK

DE VERVANGINGSINKOMENS ZIJN TE LAAG (2014)

De meeste vervangingsinkomens zijn te laag om de eindjes aan elkaar te knopen.

Ze blijven ook onder de Europese armoedegrens. Mensen kunnen met dit vervangingsinkomen niet de noodzakelijke kosten voor het levensonderhoud betalen.

De aanpassing van het leefloon tot de Europese Armoedegrens is opgenomen in het federaal regeerakkoord.

Daarnaast heeft de Gentse OCMW-raad de principiële beslissing genomen om vanaf 2016 de aanvullende financiële steun aan te passen en te vereenvoudigen. Zodat de mensen die de steun het meest nodig hebben hierop beroep kunnen doen en boven de armoedegrens kunnen leven.

PRAKTIJK

AANSLUITING DAGOPVANG/NACHTOPVANG. (2010, 2011)

De Gentse inloopcentra voor dak- en thuislozen sluiten rond 16 uur. De nachtopvang voor daklozen gaat pas open om 21 uur. Vooral in de winter is het voor een aantal mensen lastig om die vijf uur op te vullen.

In 2015 werd de winteropvang uitgebreid: meerdere locaties (3), grotere capaciteit (91 bedden), opvang in het weekend bij Huize Triest. Het inloopcentrum Pannestraat is in de winter op zondagnamiddag van 16 tot 20 uur open en in de week kunnen mensen terecht tussen 17 en 20 uur bij Poco Loco.

PRAKTIJK

INSCHRIJVEN VOOR EEN SOCIALE WONING (2010, 2011, 2014)

Voor je inschrijving bij een sociale huisvestingsmaatschappij heb je een hele waslijst aan documenten nodig. Daarnaast moet je ook minstens om de twee jaar je aanvraagdossier actualiseren. Het duurt ook lang voordat een geschikte woning vrijkomt.

Er werden verschillende informatiesessies gegeven over administratie bij inschrijving. Via een informatie-campagne van Dienst Wonen in januari 2015 zijn alle kandidaat-huurders herinnerd aan de actualisatie van hun dossier, zodat ze niet ongewild terug van nul met hun aanvraag moesten beginnen.

Tenslotte is er een plan om het inschrijvings- en actualisatieformulier samen met leergroepen van basiseducatie te vereenvoudigen, zodat het voor meer mensen begrijpbaar is.

Er is naast een versnelde toewijs voor daklozen, nu ook een procedure voor jongeren uit de bijzondere jeugdzorg en mensen uit de psychiatrie (totaal 59 plaatsen).

PRAKTIJK